

ELŐSZÓ

A Reziliens Fejlődés-Pozitív (RFP) Kutatócsoport 2018-ban alakult azzal a céllal, hogy a gyermekkori és a serdülőkori fejlődést a protektív tényezők szempontjából vizsgálja. Kutatásainkat a KRE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kara által kiírt pályázat finanszírozta. Köszönetünket fejezzük ki a pénzügyi támogatásért. A reziliencia (lelki ellenállóképesség) többek között a személyiség egyik protektív faktora. A kutatócsoport szakemberei korábbi egyéni kutatási (reziliencia, szorongás, életminőség, ADHD, párkapcsolati intimitás, szülővé válás, szülői nevelői stílus) területeket a reziliencia témája köré szervezték. A rezilienciának három alappillére – egyéni, családi, társas – közül kettőt részletesen vizsgálja a kutatócsoport, ezek az egyéni és a családi reziliencia összefüggései. Az eredetileg tervezett kutatásainkat kiegészítettük a COVID-19 járvány első hullámában a pandémia pszichés jellemzőinek vizsgálatával.

A COVID-19 járvány globális hatása tagadhatatlan az emberi kapcsolatokra, gazdaságra, egészségügyre, hosszan elhúzódó, folyamatos kitettség, veszély az emberek számára, nemtől, kortól, társadalmi hovatartozástól függetlenül. Az emberiség jelenleg hosszan elhúzódó globális stresszhatásnak van kitéve. A rezilienciának számos meghatározása közül az egyik szerint a stressz hatás alatt fenntartott kompetens, adaptív működés jelezheti a rezilienciát. A külső, jelentős változásra optimális adaptációval reagáló személyek képesek megbirkózni és felépülni a jelentős stresszből vagy nehézségekből és alacsonyabb szintű pszichológiai problémákat mutattak a korábbi katasztrófákkal szemben. Számos kutatás foglalkozik a felnőttek reziliencia jelenségével, mint a megterhelő élményekkel szembeni védőfaktor, azonban a gyermekek és serdülők tekintetében valamint a gyermekek és szüleik összefüggésének a téma vizsgálata újszerű.

A kutatócsoport a járványhelyzet első évében végzett kutatásait adja közre a különszámban. Az első tanulmány a reziliencia témáját részleteiben tárgyalja és a szülő-gyermek kapcsolatot támogató szerepét mutatja be járvány idején. Ezt követi a serdülők és a felnőttek kockázatészlelése pandémiás környezetben. Majd a személyiségjellemzők szerepét elemzi a harmadik tanulmány a járványhelyzetben átélt negatív élmények és a koronavírus okozta stressz vonatkozásában. A szülők nevelési stílusának a gyermekek fejlődésében betöltött szerepét nagy érdeklődés övezi, a negyedik tanulmányban a témában végzett kutatási eredményeket olvashatjuk, különös tekintettel a családi rendszerben megfigyelhető kölcsönhatásokra. Ezt követően átfogó képet kapunk a koronavírus járvány családokra ki-

fejtett pszichés hatásáról. Végül a klinikai pszichológia területéről az ADHD-s gyermekek és serdülők tüneteinek erőssége, mentalizációs képességei, és a lelki ellenálló képességük közötti összefüggéseket vetjük össze a tipikus fejlődésű csoport hasonló adataival, bemutatjuk a jellemző eltéréseket. Napjainkban az egészségügyben, a gyermekgyógyászatban már szintén felismerték a reziliencia szerepét a krónikus betegséggel élő gyermekek és felnőttek életminőségének tekintetében és igazolták a reziliencia pozitív összefüggését a krónikus betegségekkel.

Ajánlom szeretettel az olvasó figyelmébe a kutatócsoport összegyűjtött tanulmányait, a tájékoztatás és a szakmai inspirálódás reményében.

Kövesdi Andrea
a tematikus szám szerkesztője